

Pääkirjoitus

Sarajevon kuvat jo toivat kuoleman kauhut hieman lähemmäksi suomalaisen kokemusmaailmaa. Talviurheilun maassakin voidaan tappaa kenet tahansa, ei vain kuumilla savanneilla ja hiekka-avikoilla.

Sitten Estonia, ja kertarysäyksellä kuolema ja katastrofi olivat totisinta totta myös pohjolan ihmiselle. Iltalosta tuli surutalo. Kuolema ja turvattomuus vyöryivät kesälomamatkan autokannelle, pikku-joulujuhlien ravintolasaliin, interrailin sleep in'iin, perheloman pallomereen. Pääministerin maaninen pulputus ja oppositiojohtajan ilmeetön sanantapailu saivat tehdä tilaa itkeville sotilaille ja ahdistuksen musertamille merenkävijöille. Poliitiikka tarjosi hetkeksi paikkaansa filosofialle merestä ja luonnosta, kilpailusta ja markkinoista, elämästä ja kuolemasta.

Mutta paikan ottivat nokkelammat. Lujuuslaskelmat osaava insinööri ja jälkihoidot hallitseva psykologi. Keulaportit merikelpoisiksi ja psyyket toimintakykyisiksi. Hyvän tekijöitä — totta kai. Jotta pikkujoulusesonki voi tulla: kilpailu mielensä terveyden takaisin saaneista kuluttajista jatkoa.

* * *

Filosofian tulo lukion pakolliseksi, kaikille yhteiseksi oppiaineeksi on herättänyt kustantajat. Kilpailu on veristä, kuiskasi erään kustantajan edustaja oppikirjansa markkinointitilaisuudessa. Kahdeksan oppikirjaa yhdessä syksyssä on erinomaisen suuri määrä. Enemmän kuin aiemmat suomalaiset oppikirjat yhteensä. Verinen kilpailu kuitenkin karsii kelvottomat kirjat markkinoilta. Markkinat ovat huomattavasti nopeampi ja tehokkaampi toden ja epätoden erottaja kuin yksikään popperilaisen falsifikaation tai edes feyerabendilaisen anarkian periaate.

Vakavamielisen viisauden rakastajan kannalta tilanne on hämmentävä ja harmittava. Tottahan toki kunnianttomat pornolehdet kilpailevat lihalla, mutta että kunnianarvoiset laatukustantajat pornoavat hengellä. Punasteluun ja hermoiluun taipuvaisen filosofin kannattaisi kuitenkin perehtyä pornobisnekseen, mikäli mieli ymmärtää totuuden, hyvyyden ja kauneuden kauppaa.

Aiemmat oppikirjat ovat vanhentuneita, ajasta jälkeen jääneitä. Näin julistaen valisti samainen kustantajan edustaja. Merkonomi sen tietää. Totuus on paljastunut kahden ja puolen tuhannen vuoden turhauttavan etsiskelyn jälkeen. Opettajalle ja oppilaille tässä ei ole mitään uutta. Laitettiinhan historian oppikirjat vastikään uusiksi, historian totuuden tultua vihdoinkin julki. Itse totuus avaa markkinat uudistetuille painoksille ja uusille yrittäjille.

Kustantajan sopii kuitenkin toivoa, että totuus ei ole laadultaan ikuista, että tutkijat löytävät uusia tosiseikkoja, jotka pakottavat tarkistamaan historian ja filosofian opit ja oppikirjat. Miten kävisi kompuutterikauppakaan, jos tietotekniikka ei kehittyisi ja samat vanhat ohjelmat ja järjestelmät riittäisivät vuodesta toiseen?

Koko nykyisen kirjallisuutemme yhdeksällä kymmenesosalla ei ole muuta tarkoitusta kuin keinotella muutamia kolikoita yleisön taskusta. Sitä varten tekijä, kustantaja ja arvostelijat ovat lujasti lyöttäytyneet yhteen.

Arthur Schopenhauer

* * *

Ensi vuoden alusta filosofinen aikakauslehti *niin & näin* muuttuu kuluttajiensa iloksi kolminumeroisesta nelinumeroiseksi.

Mikko Lahtinen